

Warszawa, 2 lutego 2017 r.

**Komunikat 3/2017:
Rozczarowujące dochody podatkowe w 2016 roku, nadmierny optymizm w planach
na 2017 rok**

- Dane o dochodach państwa w 2016 r. nie wskazują na żadną strukturalną zmianę i przełomowy wzrost ściągalności podatków, co było kluczową zapowiedzią partii rządzącej. Wyższa ściągalność podatków miała zapewnić stabilne finansowanie populistycznych, niezwykle kosztownych obietnic wyborczych (obniżenie wieku emerytalnego, program 500+).
- Na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów można szacować, że w 2016 roku dochody podatkowe były o ok. 3 mld zł niższe niż zaplanowano. Dochody wyższe od planowych były możliwe tylko dzięki wyższym dochodom niepodatkowym, w szczególności 7.9 mld wpłaty z zysku NBP, zamiast planowanych 3.2 mld zł.
- Na 2017 r. Ministerstwo Finansów zakłada wzrost dochodów podatkowych o 10.4 %, przy czym w 2016 r. wzrost ten wyniósł tylko 5% zamiast zaplanowanych 6.3%. Rząd w budżecie na 2017 r. założył tak wysoki wzrost wpływów podatkowych, by na papierze wykazać, że jest finansowanie na szkodliwe obniżenie wieku emerytalnego.
- Ministerstwo Finansów nie podało jeszcze danych o realizacji wydatków. Dane dotyczące wykonania budżetu w okresie I-XI 2016 r. wskazują na szczególnie niskie wykonanie wydatków inwestycyjnych.

W komunikacie z 31 I 2017 r. Ministerstwo podało wstępne dane o dochodach, wydatkach oraz deficycie za 2016 rok wraz z komentarzami dotyczącymi wybranych pozycji budżetu. Razem z wcześniej opublikowanymi danymi o wykonaniu budżetu w okresie I-XI 2016 pozwala to na wstępną ocenę wykonania budżetu.

Dochody budżetu wyniosły 314,6 mld zł, co było kwotą nieznacznie wyższą (0,8 mld zł/0,3%) niż zaplanowano. Analiza dostępnych danych wskazuje że gorsze od oczekiwań dochody podatkowe (o ok. 3 mld zł) zostały skompensowane wyższymi dochodami niepodatkowymi (o ok. 6 mld zł, w tym 4,5 mld zł wyższej wpłaty z zysku NBP).

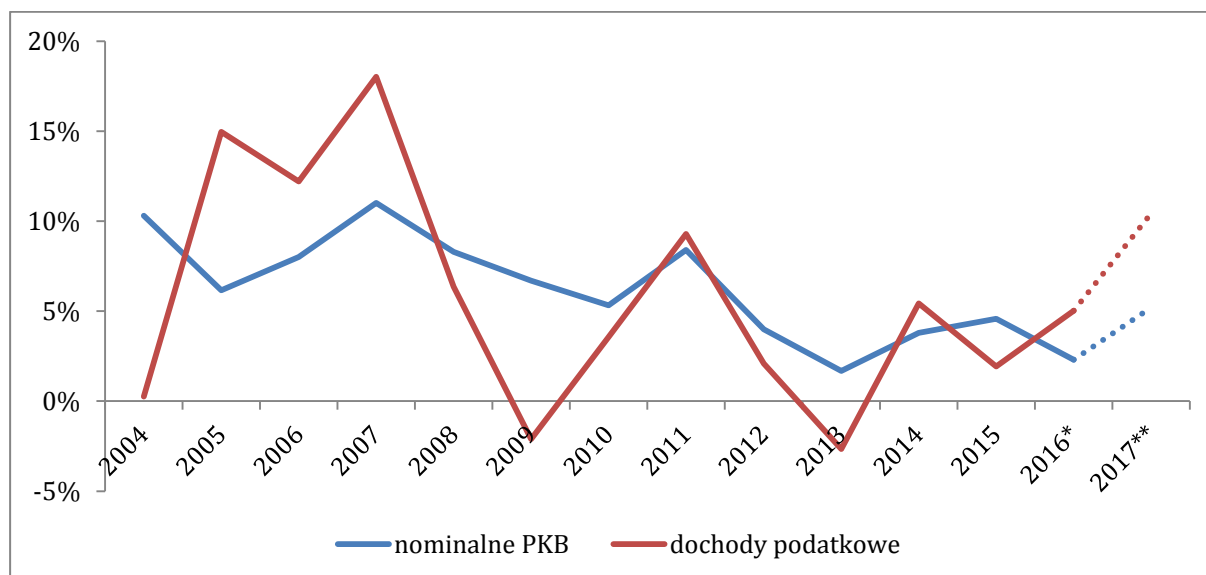
Niższe dochody podatkowe to efekt przede wszystkim niższych wpływów z VAT i podatku od niektórych instytucji finansowych oraz niewprowadzonego podatku od sklepów wielko powierzchniowych. Te ubytki częściowo zostały skompensowane wyższymi wpływami z akcyzy i PIT.

- Wpływy z VAT wyniosły 126,6 mld zł i były o 2 mld zł niższe niż zaplanowało Ministerstwo Finansów. Jedną z istotnych przyczyn słabszej od oczekiwań dynamiki wpływów z VAT jest deflacja – w 2016 roku ceny spadły o -0,6% wobec zakładanego w budżecie wzrostu o 1,7%, co mogło obniżyć nominalne wpływy z VAT o ponad 2%. Słabszy wzrost PKB w tym przypadku miał mniejsze znaczenie, bo spadki dotyczyły przede wszystkim inwestycji, które nie powinny być objęte VAT. Porównanie dynamiki konsumpcji i wpływów z VAT wskazuje, że ściągalność tego podatku mogła nieznacznie spaść. Konsumpcja według wstępnych szacunków GUS w 2016 roku wzrosła realnie o 3,6%, co po uwzględnieniu deflacji daje nominalny wzrost ok. 3%. Wpływy z VAT wzrosły słabiej, bo o 2,8%.

- Wpływy z akcyzy i PIT były według szacunków MF łącznie wyższe o ok. 3 mld zł niż prognozowano (komunikat nie zawiera rozbicia na te dwie pozycje; planowane wpływy łącznie miały wynieść 111 mld zł, co wskazuje na 114 mld zł wykonania). Może to świadczyć o pewnym uszczelnieniu podatku akcyzowego (pakiet akcyzowy) oraz dobrej sytuacji na rynku pracy.
- Wpływy z CIT były zbliżone do planowanych (26 mld zł).
- Nie wprowadzono podatku od sklepów wielko powierzchniowych (planowane, niezrealizowane wpływy: 2 mld zł).
- Wpływy z podatku od niektórych instytucji finansowych były niższe od planowanych o ok. 2 mld zł (ok. 3,5 mld zł wobec planowanych 5,5 mld zł).
- Pozostałe podatki (od gier, od kopalni) nie odgrywają istotnej roli, ale bazując na danych po 11 miesiącach można szacować, że wpływy z nich były nieznacznie niższe od planowanych (ok. 2,6 mld zł zamiast 2,9 mld zł).

Niższe wpływy podatkowe w 2016 roku sprawiają, że realizacja zakładanych wpływów podatkowych w 2017 roku będzie jeszcze trudniejsza. Po pierwsze w dotychczasowych danych nie widać przełomowego wzrostu ściągальności podatków wynikającej z uszczelnienia systemu podatkowego. Po drugie niższa realizacja wpływów podatkowych w 2016 roku oznacza, że by osiągnąć założony na 2017 rok poziom 301,2 mld zł nominalna dynamika wpływów podatkowych będzie musiała przekroczyć 10%. Choć wyższym wpływom podatkowym będzie sprzyjać prognozowany powrót inflacji, to struktura wzrostu PKB ma być mniej sprzyjająca. Wzrost PKB w 2016 roku, choć niższy od rządowych prognoz, sprzyjał wyższym wpływom podatkowym, które znacznie mocniej zależą od konsumpcji niż od inwestycji czy eksportu. Jeżeli w 2017 roku nastąpi przyspieszenie inwestycji, to nie musi ono prowadzić do proporcjonalnego wzrostu wpływów podatkowych.

Dynamika nominalnego PKB i wpływów podatkowych

* dane szacunkowe; założono realny wzrost PKB o 2,8% i delację 0,5%; ** na podstawie uzasadnienia ustawy budżetowej na 2017 rok.

Opublikowane przez Ministerstwo Finansów szacunki nie zawierają rozbicia strony wydatkowej i ograniczają się do stwierdzenia, że wydatki wyniosły 360,9 mld zł, co stanowi 97,9% zaplanowanej kwoty. Nie ma szczegółów, z których pozycji wynikały oszczędności 7,6 mld zł. W dostępnych danych za listopad szczególnie niskie było wykonanie wydatków majątkowych - wydano 8,5 mld zł z zaplanowanych 17,9 mld zł. Oznacza to, że po 11 miesiącach wydatki majątkowe były zrealizowane

tylko w 47%. Należy jednak pamiętać, że także w przeszłości realizacja wydatków majątkowych przyspieszała w ostatnim miesiącu – przeciętne wykonanie budżetu po 11 miesiącach w ciągu ostatnich 5 lat wynosiło niecałe 59%, by potem do grudnia wzrosnąć do 92%. Jednak jeśli wykonanie wydatków majątkowych podskoczy o 30 pkt. proc. w ciągu jednego miesiąca (czyli tak jak w ubiegłych latach) wciąż będzie to oznaczało wydatki majątkowe o 3 mld zł niższe od planowanych.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w Internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wyężonego, skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, wesprzyj finansowo nasze działania.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn, możesz się skontaktować:

Patrycja Satora, dyrektor ds. rozwoju FOR

Tel. 500 494 173

patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność - obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

KONTAKT DO AUTORÓW

Aleksander Łaszek

Główny Ekonomista

e-mail: aleksander.laszek@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A · 02-628 Warszawa · tel. +48 22 628 85 11

e-mail: info@for.org.pl · www.for.org.pl

[f/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR) · [t@FundacjaFOR](https://twitter.com/FundacjaFOR)